

Victor REBENGIUC:

„Și de-atunci, într-una, la Teatrul Bulandra”

Doina Modola: *Ați ales teatrul sau el v-a ales?*

Victor Rebengiuc: Am ajuns actor în mod absolut întâmplător. Niciodată nu m-am gândit. Copil fiind, adolescent, nimeni din familia mea n-a avut o asemenea idee și nici măcar legături cu teatrul. Mama mea a fost colegă de serviciu cu niște studenți la Conservatorul de Artă Dramatică: Matilda și Costel Bărbulescu. Dar asta nu însemna nimic. Erau doar colegi de serviciu. Am aflat de la Costel Bărbulescu treaba asta, târziu. Spuneau: „Tu erai găgâlicea aia mică” Da. Eu eram găgâlicea mică. Nici nu văzusem teatru. Una sau două piese doar și nu la un mare teatru din București, ci la un teatru undeva pe str. Uranus. Locuiam în apropiere. Am fost luat de un copil mai mare de pe stradă, care avusese ideea să ne ducem la teatru. Am văzut două piesuțe, ceva. Erau niște prostii.

D.M.: *Ce vârstă aveți?*

V.R.: 14, 15 ani. Eram la Școala medie electrotehnică, după reforma învățământului din '48. Într-una din zile, unul dintre colegii mei mai mari, a venit la mine într-o pauză și mi-a zis: „Haide, o să joci într-o piesă pe care o pun eu, aicea”. Piesa se numea *Ce i s-a întâmplat Gherghinei?* Eu urma să joc acolo un chiabur care voia s-o omoare pe eroină, colaborând cu doftoroaia satului. Am jucat acest rol. Mi-a plăcut. Am jucat de vreo două, trei ori. Și la un moment dat, după vreo doi ani, un alt coleg îmi spune: „Eu sunt la un ateneu popular, undeva pe Șoseaua Viilor, în București, la echipa de dansuri populare și la teatru. Țștia au nevoie de un chiabur. Nu vrei să vii să joci chiaburu’?” „Ba vin.” Am dat un soi de audiție în fața instructorului care punea piesa în scenă... M-a pus să citesc. Și, drept urmare, mi-a spus că o să joc rolul principal. Rolul principal se numea Hârбу, se ocupa cu leacuri. Era doftoroii satului, care omora lumea din sat, în combinație cu chiaburul de acolo și nu lăsau să intre în sat lumina adusă de medici, de medicina modernă. Piesa milita să se renunțe la medicina la care acuma ne întoarcem, medicina naturistă, făcută de doftoroi și de vraci. Ei, după aceea, instructorul m-a purtat pe la diverse cămine culturale din București, și am jucat roluri multe și mărunte...

D.M.: *Instructorul era actor?*

V.R.: Nu era actor. Era un fost dansator. Așa erau ăștia. Actori ratați sau oameni care au avut tangențe cu arta spectacolului. Dar ei se străduiau. Și era civilizat. Ei, am umblat cu el prin diferite atenee populare din București și am jucat roluri multe, dar nu m-am gândit că asta ar putea să devină profesie pentru mine. Era un fel de hobby, un mod de a-mi petrece timpul liber. În loc să mă duc pe maidan să joc fotbal, mergeam la ateneul popular, repetam, jucam. Chiar îmi plăcea. Meseria mea urma să fie totuși aceea de electrotehnician. Eh, după asta, în anul IV, la școala asta electrotehnică, mi s-a cerut, știind că sunt artist la cămine culturale: „Hai, domnule, fă o piesă aicea, uite, terminați...” Am ales *Nea Nae învață carte*. Era povestea unui portar analfabet, din care cauză se creau zeci de confuzii și situații comice. Văzându-mă, directorul școlii mi-a spus: „Păi, tu ar trebui să dai examen la teatru, pentru că ai talent. Ești bun.” Atunci a fost prima oară când m-am gândit la treaba asta. Și drept urmare, am dat examen. Am reușit printre ultimii... Am nimerit la doamna Buzescu. Una dintre marile actrițe pe care le-a avut teatrul românesc. Mare.

Imensă. Și spuneau chibiții, care erau pe lângă examene – sunt fel de fel de chibiți, studenți mai mari cu un an, cu doi, cu trei, care vin și îndrumă, protejează, susțin candidații – și spuneau (jucam comedie): „ai nimerit la Aura Buzescu, te-ai nenorocit, aia nu acceptă comedie. Du-te și spune să te mute, să treci la clasa paralelă“, care era a lui Nicolae Bălățeanu, alt mare actor. Imens actor. Nu cunoșteam pe nimeni unde să mă duc, să spun, domnule, vreau să mă mut că nu-mi place Aura Buzescu. Nici nu știam cine e Aura Buzescu. N-o văzusem niciodată. Cum e, cine e, e o sperietoare... M-am dus la ea la clasă. E-adevărat, cum m-am suit pe scenă, am făcut ceva pe-acolo, să vadă ea.... „Cine te-a învățat să faci asta? La revistă să te duci, la circ!“ Domnule, m-am speriat atât de tare! După aceea am început să lucrez o scenuță..., spuneam eu un dialog între Anul Nou și un vameș american, care avea foarte multe întrebări de pus, fiind foarte bănuitor. Și făceam și eu ce mă învățase instructorul ăla de la ateneul popular. Eram vedetă acolo, în cartier. Lumea mă știa, mă cunoștea, mă iubea, mă aplauda. Aveam și eu un soi de conștiință a valorii mele! Care a fost spulberată de doamna Aura Buzescu. Și, domnule, când spuneam *Anul Nou* pe scenă, că așa se numea scenuța, mai bine era să se deschidă pământul, să mă înghită, decât să mă mai sui iar pe scenă și să înceapă să strige la mine că nu sunt capabil de nimic, că trebuie să mă duc la revistă, că sunt prost, că nu știu ce. Și a mers așa o vreme. Pe urmă, ea s-a îmbolnăvit vreo lună de zile. Și când s-a întors, a făcut un soi de vizionare a clasei, a momentelor pe care le aveam de lucrat, a scenuțelor, a scenetelor. Și după ce-a văzut scena asta, *Anul Nou* – mă urcasem cu frică pe scenă –, zice: „Asta este foarte bine, a ieșit foarte bine!“ Fusese o inspecție în lipsa ei, nu știu cine venise, și asistenta – care era Sorana Coroamă – nu o prezentase. A prezentat un exercițiu cu toată clasa, atunci. Și doamna Buzescu i-a spus: „De ce n-ați prezentat asta, dragă, că asta e bine!“ Și de-atuncea, n-am mai avut probleme cu doamna Buzescu. Am fost favoritul ei, pot să spun cu mâna pe inimă și fără să fiu lipsit de modestie. Spunea tot timpul: „Dragă, eu regret că nu pot să lucrez cu copiii talenați. Trebuie să lucrez cu ăia proști.“ Pe vremea aceea, examenele erau eliminatorii în primii doi ani și care cădea putea contesta. „Domnule, stai un pic, cu mine n-ați lucrat. De asta n-am putut să dovedesc nimic, că nu s-a lucrat cu mine.“ Din cauza asta, Aura Buzescu lucra puțin cu noi, cei care eram mai buni, dar trebuia să piardă vremea cu ăia. Când am ajuns în anul al III-lea, s-a întâmplat comasarea, prin desființarea Institutului de Cinematografie și unirea lui cu Institutul de Teatru. Au venit și studenții de la Institutul de Teatru din Cluj, care s-a desființat și el. (Atunci s-a înființat la Târgu-Mureș o secție maghiară – abia în 1972 înființându-se și o secție română). Pentru că au fost diferențe de valoare între studenții celor trei institute care s-au unificat și anul al III-lea a devenit eliminatoriu, iar Aura Buzescu obligată să lucreze mai mult tot cu studenții slabi!. Când am ajuns în anul al IV -lea, când ar fi putut să lucreze cu noi, a fost pensionată. Am studiat cu Beate Fredanov. După comasare, eram coleg cu George Constantin, cu Cozorici, cu Rauțchi, cu Silvia Popovici...

D.M.: *Faceți parte, așadar, din Generația de Aur a teatrului românesc.*

V.R.: Da, fac parte din generația care este denumită „de aur“. Cu Albulescu, cu Sanda Toma, cu Rucăreanu, cu Amza Pellea, cu Draga Olteanu. Și cu mulți alții. Colegi de an. Și colegi de clasă, unii dintre ei, la doamna Buzescu, cu care am păstrat legătura. La absolvire, foarte mulți dintre cei care terminam atunci am fost ceruți de teatrele din București. Eu eram solicitat la Național. Dar nu puteau să ne angajeze pentru că trebuia să ne facem stagiul în provincie. Pe vremea aceea, stagiul era numai de un an. În urma insistențelor teatrelor din București, ministerul

a acceptat să nu mai efectuăm anul de stagiu. Trebuia doar să acceptăm formal repartizarea și simpla acceptare ne dădea dreptul să putem participa la concursurile pentru ocuparea locurilor vacante la teatre din București. Eu am fost repartizat la Craiova. Atunci a plecat o echipă întregă la Craiova, în frunte cu Vlad Mugur. Numai că eu am spus de la început, „domnule eu nu vreau să merg în echipă. Pe mine nu mă interesează munca de pionierat din provincie.” Eu eram îndrăgostit. Obiectul dragostei mele era în București...Nu voiam să stau la Craiova și pentru că n-aveam cum să fac naveta. Maică-mea era speriată că sunt singur printre străini... Și voia să rămân acasă. Așteptam concursul de la Național, dar întârziu să-l anunțe. Între timp, a anunțat concurs Bulandra, Teatrul Municipal, cum se numea pe vremea aia. Maică-mea s-a dus la Beate Fredanov, despre care știa că-mi fusese profesoară. Și i-a spus că vrea să mă înscrie. Beate i-a spus: „Păi, eu știu că e cerut la Teatrul Național”. „Dar eu nu știu când or da aia de la Național examen. Vreau să-l am acasă pentru că e băiatul meu, să nu stea pe-acolo...” „Înscrieți-l!”, a zis ea. Și mi-a dat telefon mama că a doua zi era examen la Municipal. Eu mi-am luat repede valiza, am plecat la Municipal. M-am urcat pe scenă, am dat examen. Eram în fața teatrului, când m-am pomenit cu toată echipa de la Craiova după mine. Veniseră cu Vlad Mugur în frunte, să mă ia cu ei.

D.M.: *Deci ați fost, totuși, puțin, la Craiova.*

V.R.: Am stat 6 luni. Primul spectacol a fost producția noastră de la Institut, *Bărbierul din Sevilla* de Beaumarchais, regizat de Vlad Mugur, în care juca Sanda Toma – *Rosine*, Rucăreanu – *Figaro*, Rautchi – *Bartolo*, Cozorici – *don Bazilio*, eu – *Almaviva*. Noi eram toată distribuția, minus doi-trei valeți, în care au fost distribuiți niște actori de la Craiova. Următoarea piesă a fost *Bunbury (Ce înseamnă să fii onest)*, de O. Wilde, pusă în scenă tot de Vlad Mugur. Spectacol care a fost foarte frumos...

D.M.: *Aveți rolul principal?*

V.R.: Da...Jack. Rucăreanu juca celălalt rol masculin...Mai erau Silvia Popovici și Sanda Toma. Mă rog, era o distribuție foarte bună. A fost un spectacol de mare succes la vremea aia. Noi eram tineri, proaspeți, frumusei toți. Și decorurile erau făcute de W. Siegfried, costumele de Cella Voinescu. Un spectacol deosebit. Deși dădusem concurs la București, colegii mei mergând cu Vlad Mugur la minister, acolo s-a decis să rămân la Craiova pentru premiera în pregătire. În acest timp, doamna Bulandra mi-a spus: „Băiete, pe tine te știu. Te știu de la amica.” Amica era doamna Buzescu. Care-i fusese ei elevă. Doamna Buzescu o invitase, când eram în anul III, ca să vadă clasa. Că așa făcea doamna Bulandra. Așa-și angaja ea actorii, urmărindu-i în timp. Nu așa că dăm, anunțăm un concurs, se prezintă un număr de actori, îl ascuți pe actor spunându-ți o poezie și zici îl iau sau nu-l iau. Ea își făcea o impresie despre un actor, văzându-l într-o piesă, apoi, chiar și dacă avea o părere bună despre el, îl urmărea, după aceea, în vreo două, trei roluri pe parcursul unui an sau doi. Și abia după aceea, când se convingea că e un actor care merită să fie în teatrul ei, îl invita ca să-l angajeze. Dar n-am putut să plec de la Craiova și nici nu știam dacă am reușit sau nu la Municipal. Așteptam să văd ce se întâmplă, să văd lista de reușiți. Albulescu, care mi-a fost și el coleg de clasă, și eram și vecini și prieteni pe vremea aceea – vine la mine. „Ai reușit sau nu?” „Păi nu știu dacă am reușit. Aștept să văd”. Zice: „Dă telefon.” Am dat telefon doamnei Bulandra, mă prezint, o întreb dacă am reușit. „Cum îți permiți, mucosule, să-mi dai mie telefon, directoarea teatrului, să vezi dacă ai reușit? Cum îți permiți?...” Am înnebunit când am auzit. L-am blestemat pe Albulescu. Zic „uite ce mi-a făcut nenorocitu!” În disperare de

cauză zic: „Doamnă, dar eu trebuie să plec la Craiova“. „Dragă, uite, dacă vrei să pleci...Tu ai reușit, ești angajat aicea la noi. Ția n-au vrut să-ți dea drumul. Vlad Mugur n-o să pună în viața lui o piesă la mine la teatru“. Și așa a și fost, până la urmă, din păcate. „Du-te acolo, și după ce termini cu ăia, vii înapoi“. Am dat premiera acolo cu *Bunbury*. Și momentul cel mai emoționant în legătură cu premiera a fost faptul că la premieră a venit doamna Buzescu. Era în octombrie, noiembrie. Era frig, chiar zăpadă. Doamna Buzescu, care de-acasă, de la Grădina Icoanei, până la Institut, venea înfocolită cu căciuli, fular, șaluri, că avea sinuzită, a venit la Craiova. Când am văzut-o, să cad, nu alta. A venit să mă vadă pe mine. Și, mă rog, mi-a spus vorbe frumoase. Și după aceea... De-a lungul carierei mele, până când a murit, imediat după 1990. A trăit mult, vreo 98 de ani! Și întotdeauna a avut ce să-mi spună, și mi-a spus... Și eu am ținut seama de toate observațiile ei, pentru că erau îndreptățite întotdeauna și făcute de o persoană cu o autoritate profesională fără puțință de tăgadă...

D.M.: *Cum ați plecat de la Craiova?*

V.R.: După un turneu de-o săptămână la București, unde am dat patru-cinci spectacole cu *Bunbury*, am plecat. Era exact după Anul Nou, în ianuarie. Aveam o valiză cu mine și o lampă de gătit și de încălzit. Și lampa i-am lăsat-o lui Cozorici. Mi-am luat cele câteva lucruri, le-am băgat în valiză, și-am zis: „eu înapoi nu mă mai întorc.“ Și am venit frumos la Bulandra. Înainte să fi venit în teatru, fusesem deja distribuit. În *Nebuna din Chaillot*, pe care o punea W. Siegfried, unde jucam alături de doamna Bulandra. Și în *Omul care aduce ploaia*, care a însemnat debutul regizoral al lui Liviu Ciulei la Teatrul Municipal, în care jucam rolul fratelui mic, Jimmy. Și am intrat imediat în repetiții. Și de atunci, întruna, la Teatrul Bulandra...

Doina MODOLA

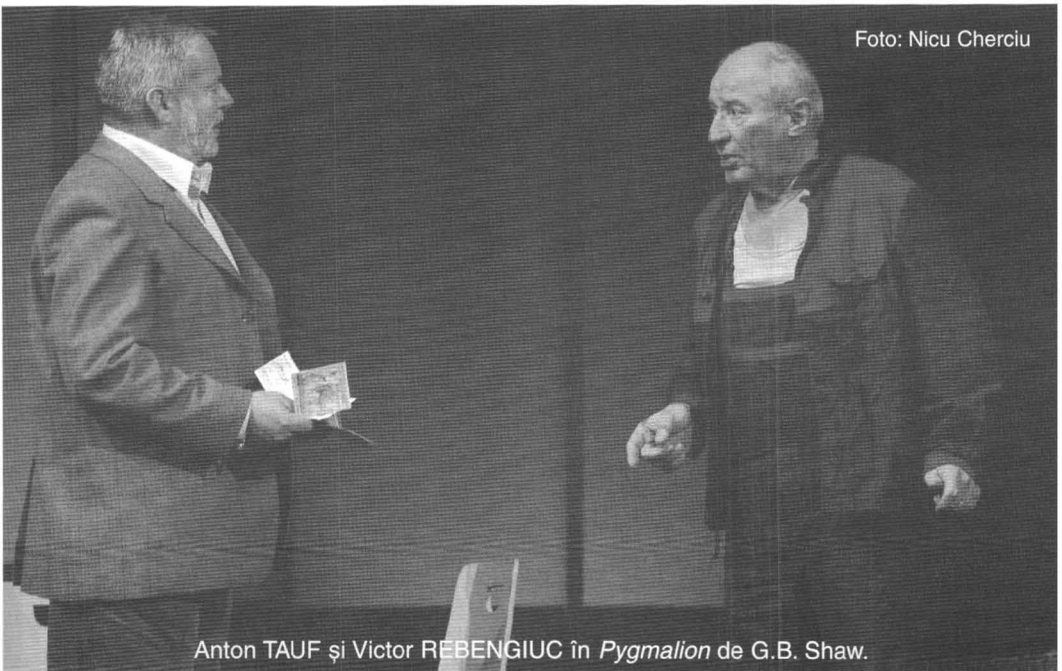

Foto: Nicu Cherciu

Anton TAUF și Victor REBENGIUC în *Pygmalion* de G.B. Shaw.